

Tvivls-laboratorium

Tvivl er effektivitet

Tvivlen har sjældent plads som en accepteret og anerkendt tilstand i det professionelle liv, endskønt vi alle ved den optræder ganske ofte.

Vi higer gerne efter tvivlens mange mulige modstillinger: afklaringen, sikkerheden, visheden, trygheden, det gode valg.

Det er også med disse modstillinger, at langt de fleste indsatser formuleres. Afklaringsprocesser, strategiseminarer, trivselsprojekter. Men alle disse typer af indsatser starter reelt netop med tvivlen. Det er langt mere produktivt og langt mere effektivt at starte der. Starte med at undersøge tvivlen - med henblik på at komme af med den.

Når tvivlen undersøges har væsentligheden og afklaringen utroligt vanskeligt ved at undslippe. Når blot det gøres sobert, effektivt og i øjenhøjde.

Tvivls-laboratorier

Idéen med tvivls-laboratorier er i al sin enkelthed, at deltagerne skal acceptere tvivlens tilstedeværelse, og ved at undersøge den forhåbentlig nå frem til det mere ønskelige; det afklarede.

Erstat afklaringsforløb med tvivlsforløb. Afklaringen kommer af ad den vej af sig selv, og afklaringens karakter vil være langt mere produktiv.

Det er øger ofte både kvalitet og effektivitet i afklaringsprocesser, at starte med det, der faktisk er, nemlig tvivlen. Tvivlen indeholder allerede de komponenter, som afklaringen har brug for. Den er altid et vidnesbyrd om noget væsentligt, der er på færde. Ellers havde man slet ikke været i tvivl.

Tvivlslaboratorier kan tage mange former, vare kort eller langt tid, omhandle individuel eller organisatorisk tvivl. Som hovedregel består de dog af disse tre faser:

- 1) Et foredrag, der sætter tonen om tvivl. Først og fremmest at gøre det muligt for deltagerne, overhovedet at være ved deres tvivl som noget velkomment og væsentligt.
- 2) Selve laboratoriet.
- 3) Opsamling eller kondensering af resultater og virkning af laboratoriet.

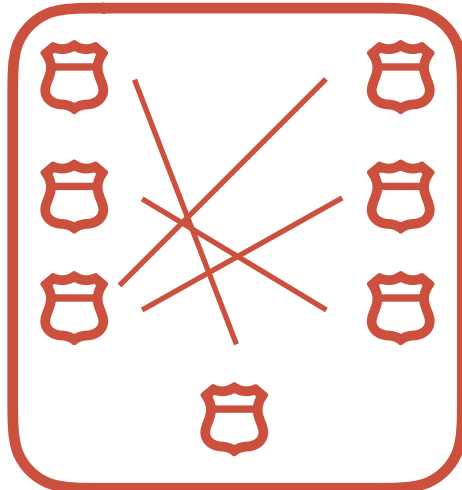
Såfremt deltagerne ikke ankommer til laboratoriet med på forhånd formulerede tvivls-spørgsmål, indlægges dette som en ekstra fase mellem fase 1) og 2).

To basis-modeller

Der kan laves mange modeller og specialtilrettede designs for tvivls-laboratorier.

Pinball

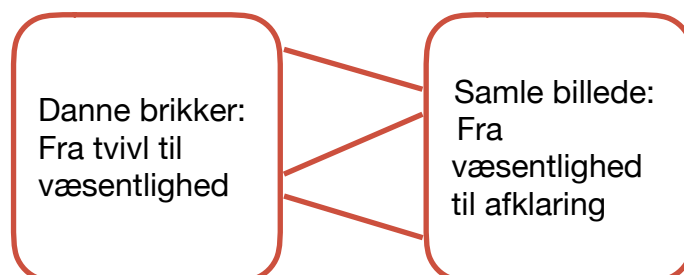
Alle deltagere undersøger deres tvivl på forskellige stationer. Stationernes karakter arrangeres efter organisationens og deltagernes ønsker og behov.

Der gælder få, men faste dogmer for pinball-laboratorier:

- Der må ikke være en fast rækkefølge i posterne. Deltagerne skal selv beslutte hvilke de vil besøge, og i hvilke rækkefølger.
- Der skal være mulighed for, at deltagerne løbende kan ændre deres tvivls-formulering.
- Det skal altid være muligt for deltagerne at forlade laboratoriets orden, dersom de kan forklare hvorfor det vil være bedre for dem, at gøre noget andet med deres tvivl, end hvad laboratoriet tilbyder.

Puzzle

Puzzle består af to zoner. En zone, hvor der trækkes væsentlighed ud af tvivlen ("danne brikker") og en anden zone, hvor brikkerne løbende samles til et billede.

Som hovedregel vil der over en proces veksles af nogle omgange mellem disse zoner. Det mere præcise indhold af zonerne kan variere efter tvivlens karakter og efter organisationens ønsker og behov.

Og så meget andet

At arbejde med udgangspunkt i tvivl kan også tage andre former end laboratoriet. Jeg har blandt andet arbejdet med tvivl i forbindelse med:

- Coaching og supervision, ret beset en samtaleudgave af laboratoriet.
- Afklaringskurser, herunder for før-ledere.
- Opfølgninger på APV'er og lignende.
- Konflikt håndtering.

Klaus Bakdal
T: 31464611
M: klaus@bakdal.dk